

§ 7. Po sporočilu o proizvedeni reviziji pri oblastvu, omenjenemu v točki 2., odstavku 2., naj se temu omogoči kontrolirati, ali kaka zveza odgovarja naloženi ji dolžnosti revizije.

Preizkušnja revizijskega poročila po zvezinem predsedstvu, o kateri se govori v drugem odstavku točke 7., naj zagotovi zapovedano objektivnost poročila.

Da se doseže zaželjeni uspeh revizije, zdelo se je potrebno, v prvi vrsti zato skrbeti, da sporočilo revizorjevo o onih zadrugah in društvih, ki imajo nadzorno svetovalstvo, pride pred oči temu svetovalstvu. Zadnja odločba tega, kar se ima zgoditi v smislu revizijskega poročila, izročeno je občnemu zboru vseh društvenikov, kot popolnoma avtonomni, zadnji instanci.

§ 9. Ker se zdi, da ni izključen slučaj, da ostanejo vsi opomini in pouki revizorjevi brez uspeha in se razbijejo ob nasprotovanju nekorektno ravnajočega načelstva, morala se je ustvariti možnost, v skrajnem slučaju prisiliti odpravo protipostavnih in protipravnih dogodkov.

Določilo se je torej, naj se v takih slučajih predloži revizijsko poročilo oblastvom, določenim pod točko 2, odstavek 2.

Brez te določbe manjka posebno trgovskim sodiščem možnost po sedanjem stanju zakonodajstva, postopati proti upisanim zadrugam.

Z revizijskim poročilom pa, konstatujočim protipostavnosti in protipravnosti, morejo po točkah 87. do 89. postave z dne 9. aprila l. 1873., pri društvih po postavi z dne 26. novembra l. 1852 oblastva postopati.

Iz tega pa, da je, ako se neprestano ravna protipostavno in protipravilno, revizor ali pa zvezin predsednik dolžan, prepisano poročilo revizorjevo predložiti oblastvu, se ne sme nikakor sklepati, da se mora držati revizijsko poročilo samo formalistično in da se mora omejiti na samo konstatovanje protipostavnosti in protipravnosti. Obratno!

Kakor je pripomnjeno v točki 1. naj se revizijsko poročilo trudi, kolikor mogoče natanko popisati vse odnose in vse naredbe zadruga in delovati na to, da se naredbe, ki sicer niso proti določbam združne postave ali pravil, ki pa vendar njihovem duhu in njihovim principom ne odgovarjajo, zboljšajo ali pa odstranijo.

V takih slučajih pa more le teoretična in praktična izkušnost revizorjeva in njegovo prepričanje o pravičnosti svojega grajanja, pomagati, ne pa oblastino postopanje“.

Načrt postave o obligatorični reviziji pa je sledeč:

„Postava z dne . . . o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih društev.

V sporazumu z obema zbornicama državnega zbora zdi se mi potrebno ukreniti, kakor sledi:

§ 1. Po postavi z dne 9. aprila l. 1897., drž. zak. št. 70, registrirane pridobitne in gospodarske zadruga, kakor tudi prej tvorjena društva, ki imajo namen, omejen v točki prvi navedene postave, dolžne so dati pregledati po revizorju, ki je strokovno izobražen in ne pri-

pada isti zadrugi (društvu), svojo upravo in svoje poslovanje v vseh strokah uprave vsaj vsako drugo leto.

Pri reviziji je posebno pregledati, ali se vsekdar ravna po postavah in statutih, in to se mora izrečno pripomniti v revizijskem poročilu.

Določbe te postave veljajo tudi v slučaju likvidacije, dokler ta traja.

§ 2. Zveza, odgovarjajoča zahtevam te postave, mora se smatrati, da ima pravico, postaviti svojega revizorja za vse k njej spadajoče zadruga ali društva.

Priznanje pravice nadzorovanja podeli, ako se razprostira zveza čez več dežel, ministrstvo notranjih zadev, drugače pa politična deželna oblast.

Za tiste zadruga in društva, ki ne pripadajo k zvezi s samosvojo pravico revizije, postavi se revizor, in sicer za zadruga po trgovskem sodišču, za društva po političnem deželnem oblastvu, v čegar okrožju imajo svoj sedež.

(Konec prih.)

Prvi vipavski kmetijski shod, združen s sadno in grozdno razstavo

prirede podpisana društva dne 15. septembra l. 1901 v Kosovljah pri Rihenburgu.

Na shodu se bodo razpravljala najbolj pereča vprašanja glede našega sedanjega gospodarstva, vzlasti ona, ki se tičejo najvažnejših naših strok, namreč vinarstva in sadjarstva. Določi se, v kateri smeri naj vipavski kmetovalci delujejo v bodoče, da dobijo kolikor mogoče bogatih, dragocenih a jednovrstnih pridelkov, in kako naj se organizirajo, da bodo te pridelke gotovo in drago prodali.

Razstava bo kazala svetu, kaj pridelujemo v naši deželi, a pokaže tudi, kaj bi lahko pridelovali. V dosego tega namena vabijo se naši gospodarji, da razstavijo v obili meri svoje pridelke. Posebna komisija, sestavljena iz nepristranskih veščakov, določila bo razstavljalcem denarne in druge nagrade od 50 do 100 kron.

Kdor hoče razstaviti, oglasi naj se pri prvo podpisanim društvu do 12. septembra.

Na razstavi se bodo razkazovala tudi različna opravila, ki so našim gospodarjem bodi neznana ali pa jih slabo opravljajo, kakor na pr.: kako se ima pravilno napravljati belo in kako črno vino, kako je ravnati s kletarsko posodo, kako se sadje zapakuje, suši in shranjuje, kako se napravlja sadni mošt itd.

Shod, katerega se lahko vsakdo udeleži, prične v nedeljo dne 15. septembra ob 10. uri zjutraj. Razstava se otvori po shodu in bo odprta tri dni.

Vstopnina znaša 20 stotink.

Vipavski kmetovalci! Vsi stanovi človeške družbe se gibajo in napredujejo. Ali naj še nadalje spimo? Ne! V bratski slogi združimo se dne 15. septembra vsi do

enega in pokažimo svetu, da smo vstali, da hočemo napredovati tudi mi! Tu gre le za našo vidno propadajoče gospodarstvo, katerega hočemo rešiti! Vse brez razlike in političnega mišljenja vabi odsek za prireditev prvega vipavskega kmetijskega shoda, združenega s sadno in grozdno razstavo.

Vinarsko in sadjarsko društvo v Brjah. — Vinarsko in sadjarsko društvo v Kamnjah. — Vinarsko in sadjarsko društvo v Rihenbergu.

Proti peronospori in oidiju ali plesnjivcu.

V prvi številki „Našega Doma“ smo opominjali vinorejce, naj uporabljajo vsa sredstva, da obvarujejo trte peronospore in oidija ali plesnjivca ali grozdne plesnobe. Vsem je znano, da obvarujemo trte s tem, da jih oškropimo z galico in apnom, plesnjivca pa z žveplanjem. Izvedeni možje so dokazali, da so to dobra in edina sredstva proti navedenim trtnim boleznim, če se le vrše o primernem času in po gotovem načinu. Nekateri škropijo posebej in žveplajo posebej. Najboljše in najcenejše pa je, da se oboje stori ob enem in sicer dve- ali trikrat v letu. Prvič se naj škropi iz žvepla začetkom junija, drugič od začetka do srede julija in ako je tretjič potrebno, do srede avgusta. Ako se škropi z galico in žvepla ob enem, se mora primešati apnu in galici toliko žvepla, kolikor je apna. Ker bodo naši vinorejci menda vsi žveplali in škropili z galico ter apnom ob enem, zato se ne bomo ozirali na to, kako se naj žvepla s suhim žveplom. Za prvo škropljenje vzemi na 300 litrov vode $1\frac{1}{2}$ do 2 kilograma galice in dvakrat toliko, to je 3 do 4 kilograme pogašenega apna in ravno toliko žvepla; za drugo in tretje pa 3 do 4 kg galice tudi na 300 litrov vode ter 6 do 8 kg apna in isto množino žvepla. Kdor pa noče žveplati, kar se mu pa ne svetuje, tisti naj vzame samo gori navedeno množino galice in apna. Ker je prav težko žvepleno cvetje v vodi potopiti in ko si ga potopil, ti rado vsede na dno, zato se naj apnu najprej prilije malo vode in med mešanjem dosiplje žvepleno cvetje, ter tako dolgo meša vse skupaj, da se žveplo potopi popolnoma, nato pa se dene vse skupaj v vodo, kjer je že raztopljena galica. S to mešanico se potem poškopijo trte, listje in mladje z navadno peronospora-brizgalnico. Vinorejci, ki ravnajo na ta način, imajo lepe, zelene in zdrave trte ter sveže veliko in nepepelnato grozdje. Zato kmetje, ne opuščajte tudi vi tega. Bog je poslal proti goricam boleznim, pa dal nam je tudi pripomočke, da se jih obvarujemo. Ne držite rok križem! „Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog“! pravi pregovor. Končno še naj opomnim, da se dobi žveplo najceneje v deželnih preskuševalnicah (Landesversuchstation) v Gradcu (Heinrichstrasse 39) in v Mariboru in sicer žakelj 50 kg težak po 8 kron (kilogram tedaj 16 vinarjev). Manj kot 50 kg se ne razpošilja. Zato si naj naroči več kmetov in vinorejcev skupno. Denar se naj pošilja naprej; zadnja pošta in železniška postaja se naj

zaznamujeta natančno. Pri trgovcih pa je žveplo dosti dražje in tudi ni tako dobro. „Naš Dom“.

Kmetijske raznoterosti.

Smetljiva pšenica se ne sme dajati v hrano konjem, ovčam, svinjam ali goveji živini. Konji dobijo drisko, govedi zadržuje prebavljanje, najbolj pa škoduje svinjam. Smetljivo pšenico prevejaj vsaj dvakrat z vejačo in enkrat z mlinom, potem jo prodaj ali daj mleti malim mlinarjem na vodi, ki perejo pšenico in se potem dobi od zdravega zrnja še dosti dobre moke. Smetljivo zrnje, ki pri vejanju pade na tla, se naj sežge. Slama smetljive pšenice se sme rabiti za steljo, kjer se bo sejala pšenica ali druge rastline, od katerih se prejme smetljivost. Pleve od take pšenice se najboljše porabijo za mešani gnoj. Pomešajo se z apnom in kalijevo soljo in to ubije smetljive klice in na to mešanico se namečejo plasti zemlje.

Pazite na svinje. Nastopili so dolgi in vroči poletni dnevi. Ravno v tem času se rada zaleže svinjska kuga in napravi v hlevih velikansko škodo. Mnoge gospodinje so si same krive, da jim peerkajo pujski, ker premalo skrbe za uboge stvari. Svinja je sicer nečista stvar, vendar nesnaga tudi njej škoduje. Spuščajte jih večkrat na zrak, če mogoče na zelen pašnik. Zračite in kidajte pogostoma svinjske hleve. Svinji je sedaj poletni čista voda pol krme. Nalivajte jim večkrat sveže vode. Dobro jih je tudi večkrat politi z vodo, seveda ne premrzlo, praščeke pa večkrat oprati in okopati. Taki prasci rajši jedo in hitreje rastejo.

Da salata ne gre preveč kvišku, je lahko pomagati. Deblo se pri zemlji blizu do polovice z ostrim nožem zareže. Vsled te zareze se sok zastavlja in salata ne more kvišku, pač pa se napravi debela glava.

Žitne cene. Za poljedelca je zelo važno, kako bo izpadla žetev ozimine v raznih deželah. Od tega je odvisno, ali bo cena našemu žitu poskočila ali pa padla. Na Nemškem, posebno na Pruskem, se obeta jako slaba žetev, zlasti pšenica je jako trpela in so jo morali skoro polovico preorati. Tam bodo morali torej od drugod kupovati žito. Na Angleškem, Francoskem, Srbskem in Bolgarskem kažejo žetve srednje dobro. Na Ruskem-Poljskem bo slabo, v ostali Rusiji pa prav dobro. V Ameriki se obeta dobra žetev, in to bo na kvar našemu žitu, ker se naše žito ne more lahko meriti z ameriškim. Tudi Avstralija ima letos boljšo žetev, kakor lani. Na Avstrijskem še stojé žetve precej dobro, samo na Češkem je pšenica trpela. Suša meseca majnika jo je pri nas nekoliko zadržala, ker je takrat šla v klas, tudi ovsu in koruzi je škodovala. Na Ogrskem so pa zimske setve precej slabe. Cena žitu se je zato zvišala.

Poučni in zabavni del.

Okrajni zdravnik.

Povest. — Spisal Srečko.

I.

Prav nič ni napredovala vas Lazišče v zadnjih tridesetih letih. Drugi mlajši rod je sicer nastopil, a podeoval je poleg dobrih lastnostij tudi vse slabosti svojih prednikov. Tako je, kakor je bilo tedaj. Ako pa moramo verjeti tistim, ki velijo, da če stvar ne napreduje, pa nazaduje, torej jim moramo pritrditi, da je Lazišče celo